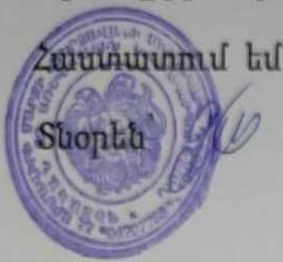

Արմավիրի մարզի «Մերձավանի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ

Հաստատում եմ

Տնօրեն

Ջ.Ստեփանյան

Թեմատիկ պլանավորում

2023-2024 ուստարի

Տարեկան

Առարկան Դպրոց պարտություն

Դասարան 1X

Ժամաքանակ 68 ժամ

Ուսուցիչ Արմենակ Քանդակյան

Պահպանված է ուսպլանով նախատեսված ժամաքանակը

Փոխտնօրեն Ս.Հարությունյան

Համապատասխանում է պետական չափորոշիչին և ծրագրին

Մ/մ նախագահ Վ.Սարգսյան

**Թեմատիկ պլանավորում
«Հայոց պատմություն»
9-րդ դասարան
Շաբաթական 3 ժամ
Տարեկան 102 ժամ**

Դասագրքի հեղինակներ՝

Հայոց պատմություն (Նորագույն շրջան): Մաս 1, Մաս 2: Դասագիրք հանրակրթական դպրոցի 9-րդ դասարանի համար / Վ. Բարխուդարյան, Ա. Հակոբյան, Հ. Հարությունյան և ուրիշ./ - Երևան, «Մանմար», 2019.

Ներածություն			
Նպատակ		Նպաստել «Հայոց պատմություն» առարկայի 9-րդ դասարանի բովանդակային հիմնական նյութի, հայոց պատմության Նորագույն շրջանի վերաբերյալ գիտելիքների ձեռք բերմանը:	
Վերջնարդյունքներ		Կարողանա <ul style="list-style-type: none"> • Ընդհանուր գծերով ներկայացնել 9-րդ դասարանի «Հայոց պատմություն» առարկայի ուսումնական տարվա ընթացքում անցնելիք նյութի ընդհանուր բովանդակությունը: • Թվարկել հայ ժողովրդի պատմության նորագույն շրջանի կարևոր իրադարձությունները (1918 թ. մայիսյան փառահեղ հաղթանակներից՝ մինչև մեր օրերը): 	
Ժամ	Ժամ	Էջ	Դաս
1	1	3-4	Ներածություն
Բաժին 1 Հայաստանի Առաջին Հանրապետությունը (1918 թ. մայիսի 28 - 1920 թ. դեկտեմբերի 2) /21 ժամ/			
Թեմա 1 Հանրապետության կայացումը Թեմա 2 Հանրապետության ներքին դրությունը			
Նպատակ		Նպաստել Հայաստանի առաջին Հանրապետության կայացման, Բաթումի պայմանագրի, իշխանության մարմինների և բանակի ձևավորման, կրթության զարգացման մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր իրադարձությունները, փաստերը, գործիչների գործունեությունը բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, դիրքորոշում հայտնելու, Հանրապետության հռչակման կարևորությունը արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:	
Վերջնարդյունքներ		Կարողանա Ներկայացնել և բացատրել Հայաստանի	

	<p>Հանրապետության հռչակման օրը, խորհրդանիշները, հայոց բանակի առաջին ղեկավար գործիչներին, Բաթումի հաշտության պայմանագրի կնքման մասին, Հանրապետությունում գործող քաղաքական կուսակցությունները:</p> <p>Պարգաբանել</p> <p>Անդրկովկասյան սեյմի լուծարման պատճառները և Հայաստանի անկախության հռչակման պատմական անհրաժեշտությունը, արժևորել ազգային բանակի ստեղծումը պետության կայացման գործում:</p>
--	---

Թեմա 1
Հանրապետության կայացումը
/6 ժամ/

1	2	5-6	Դաս 1. Հայաստանի Հանրապետության հռչակումը:
1	3	6-7	Դաս 1. Բաթումի պայմանագիրը
1	4	7-9	Դաս 2. Իշխանության մարմինների ձևավորումը
1	5	10-11	Դաս 2. Իշխանության մարմինների ձևավորումը/Բանակի ստեղծումը/
1	6	11	Դաս 2. Իշխանության մարմինների ձևավորումը/Դիվանագիտական կապերի հաստատումը/
1	7	12-13	Դաս 2. Իշխանության մարմինների ձևավորումը/ՀՀ պետական խորհրդանիշները: Հայաստանի անկախ պետականության վերականգնման պատմական նշանակությունը/
1	8		Կրկնություն

Թեմա 2
Հանրապետության ներքին դրությունը
/6 ժամ/

1	9	16-18	Դաս 1-2. Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական դրությունը
1	10	18-19	Դաս 1-2. Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական դրությունը
1	11	19-21	Դաս 1-2. Հանրապետության կրթամշակութային կյանքը
1	12	22-23	Դաս 3. Հանրապետության հասարակական-քաղաքական կյանքը:
1	13	23-24	Դաս 3. Հանրապետության հասարակական-քաղաքական կյանքը: Թուրք-թաթարական խռովությունները
1	14	24-25	Դաս 3. Հանրապետության հասարակական-քաղաքական կյանքը: 1920 թ. մայիսյան ապստամբությունը
1	15		Կրկնություն

Թեմա 3
Հայաստանի Հանրապետության միջազգային դրությունը և Հայկական հարցը
1918-1920 թթ.

/5 ժամ/			
Նպատակ	Նպաստել Հայաստանի Հանրապետության միջազգային դրության և 1918-1920 թթ Հայկական հարցի վերաբերյալ գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր իրադարձությունները, փաստերը, գործիչների գործունեությունը բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, դիրքորոշում հայտնելու, գնահատելու և արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:		
Վերջնարդյունքներ	Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել և բացատրել Հայաստանի հարաբերությունները Քառյակ դաշինքի երկրների հետ և հայկական պատվիրակությունների կազմը, Փարիզի խորհրդաժողովի հրավիրման ժամանակը, Հայկական հարցը ներկայացնող պատվիրակությունները և նրանց միջև առկա տարաձայնությունները: • Մեկնաբանել Հայաստանի հարաբերությունները նրա անմիջական հարևաններ Վրաստանի, Ադրբեջանի, Թուրքիայի և Իրանի հետ, • բացահայտել Խորհրդային Ռուսաստանի կողմից Հայաստանի անկախության ճանաչման անհրաժեշտությունը, • վերլուծել <<Միացյալ և Անկախ Հայաստանի>> հռչակագիրը: 		
1	16	27-28	<u>Դաս 1. Հարաբերությունները Քառյակ միության և հարևան պետությունների հետ</u>
1	17	29-30	<u>Դաս 1. Հարաբերությունները Քառյակ միության և հարևան պետությունների հետ</u>
1	18	31-32	<u>Դաս 2-3. Հայկական հարցը Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում և Սևրի պայմանագիրը</u>
1	19	33-34	<u>Դաս 2-3. Հայկական հարցը Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում և Սևրի պայմանագիրը</u>
1	20	35-37	<u>Դաս 2-3. Հայկական հարցը Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում և Սևրի պայմանագիրը :Կիլիկիահայության դրությունը</u>
1	21		Կրկնություն
1	22		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
Թեմա 4			
Հայաստանի Հանրապետության անկումը			
/4 ժամ/			
Նպատակ	Նպաստել Հայաստանի Հանրապետության անկման շրջանի մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերը,		

			իրադարձությունները, գործիչների գործունեությունը բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու և գնահատելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ			Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> Ներկայացնել և բացատրել քեմալական շարժման ղեկավարի և նրա նպատակների մասին, թուրք - հայկական պատերազմի կարևորագույն իրադարձությունների մասին մեկնաբանել <<ազգային ուխտ>>, մեջլիս արտահայտությունները, բացահայտել Խորհրդային Ռուսաստանի և Քեմալական Թուրքիայի մերձեցման պատճառները
1	23	38-40	Դաս 1. Հայաստանը ռուս-թուրքական հարաբերությունների ոլորտում
1	24	40-42	Դաս 1. Հայաստանը ռուս-թուրքական հարաբերությունների ոլորտում
1	25	42-44	1920 թ. թուրք – հայկական պատերազմը: Հայաստանի խորհրդայնացումը
1	26	45-46	1920 թ. թուրք – հայկական պատերազմը: Հայաստանի խորհրդայնացումը
1	27		Կրկնություն
Բաժին 2			
Խորհրդային Հայաստանը և Հայկական Սփյուռքը 1920-1945 թթ. /17 ժամ/			
Թեմա 5 Հայաստանի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետությունը 1920-1922 թվականներին			
Թեմա 6 Խորհրդային Հանրապետության տարածքային հիմնախնդիրները 1920-1922 թվականներին			
Նպատակ			Նպաստել 1920-1922 թթ. Հայաստանի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետության, տարածքային հիմնախնդիրների մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերը, իրադարձությունները բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ			Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> Ներկայացնել և բացատրել խորհրդային իշխանության մարմինների կազմավորումը, ԱԽԴՄՀ-ի կազմավորումը, փետրվարյան ապստամբությունը բացատրել հեղկոմ, ռազմական կոմունիզմ, պարենմասնատրում տերմինները հիմնավորել հեղկոմների դերը որպես

			<ul style="list-style-type: none"> իշխանության օրենսդիր և գործադիր մարմիններ, վերլուծել փետրվարյան ապստամբության պատճառները, հիմնավորել ԽՍՀՄ կազմավորման նշանակությունը
Թեմա 5 Հայաստանի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետությունը 1920-1922 թվականներին /3 ժամ/			
1	28	49-50	Դաս 1. Խորհրդային վարչակարգի հաստատումը:
1	29	51-52	Դաս 1. Խորհրդային վարչակարգի հաստատումը: Փետրվարյան ապստամբությունը
1	30	53-54	Դաս 2. Հայաստանի Սահմանադրությունը: Անդրկովկասի Խորհրդային Դաշնային Հանրապետության և ԽՍՀՄ ստեղծումը:
Թեմա 6 Խորհրդային Հանրապետության տարածքային հիմնախնդիրները 1920-1922 թվականներին /3 ժամ/			
1	31	56-58	Դաս 1-2. Հայաստանի սահմանների հարցը
1	32	59-60	Դաս 1-2. Հայաստանի սահմանների հարցը. Պայքար Լոռու, Ջավախքի Նախիջևանի, Ջանգեզուրի համար:
1	33	60-62	Դաս 1-2. Հայաստանի սահմանների հարցը. Պայքար Արցախի համար:
1	34		Գործնական աշխատանք
1	35		Կրկնություն
1	36		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
Թեմա 7 Սոցիալ-տնտեսական և հասարակական-քաղաքական կյանքը Խորհրդային Հայաստանում 1922-1941 թթ. /4 ժամ/			
Նպատակ		Նպաստել 1922-1941 թթ. Խորհրդային Հայաստանում սոցիալ-տնտեսական և հասարակական-քաղաքական կյանքի վերաբերյալ գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր իրադարձությունները, փաստերը, գործիչների գործունեությունը բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, արժևորելու և գնահատելու կարողությունների զարգացմանը:	
Վերջնարդյունքներ		Կարողանա <ul style="list-style-type: none"> Ներկայացնել և բացատրել տնտեսության վերականգմանն ուղղված միջոցառումները, քաղաքական բռնությունների իրականացման ժամանակաշրջանը, գոհերի ընդհանուր թիվը, ԽՍՀՄ նոր սահմանադրության ընդունման ժամանակը, հիմնական բովանդակությունը: Մեկնաբանել ինդուստրացում, կոլեկտիվացում, կուլակ, Անհատի պաշտամունք տերմինները, բնութագրել ԽՍՀՄ նոր սահմանադրությունը: 	
1	37	63-64	Դաս 1. Տնտեսության վերականգնումը: Երկրի

			արդյունաբերացումը և գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը
1	38	65-67	Ռաս 1. Տնտեսության վերականգնումը: Երկրի արդյունաբերացումը և գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը
1	39	68-71	Ռաս 2. Հասարակական-քաղաքական կյանքը: Խորհրդային Հայաստանը՝ միութենական հանրապետություն:
1	40	71-73	Ռաս 2. Հասարակական-քաղաքական կյանքը: Խորհրդային Հայաստանը՝ միութենական հանրապետություն:
1	41		Կրկնություն

Թեմա 8

**Հայկական Սփյուռքը 1920-1945 թթ.
/2 ժամ/**

Նպատակ			Նպաստել Հայկական սփյուռքի առաջացման մասին նոր գիտելիքների ձեռք բերմանը, 1920-1945 թթ. սփյուռքի հետ կապված կարևոր փաստերը, իրադարձությունները, գործիչների գործունեությունը բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու և արժույթը կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ			Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> Ներկայացնել և բացատրել Սփյուռքի առաջացման, Լոնդոնի և Լոզանի կոնֆերանսների հրավիրման ժամանակները և հայկական պատվիրակությունների կազմը: Բացատրել սփյուռքի առաջացման պատճառները:
1	42	75-76	Ռաս 1-2. Սփյուռքի առաջացումը: Սփյուռքի հարաբերությունները Հայաստանի հետ և 1920-1930-ական թվականների ներգաղթը:
1	43	77-78	Ռաս 1-2. Սփյուռքի առաջացումը: Սփյուռքի հարաբերությունները Հայաստանի հետ և 1920-1930-ական թվականների ներգաղթը:
1	44		Կրկնություն

Թեմա 9

**Հայ ժողովուրդը երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին /1939-1945 թթ./
/2 ժամ/**

Նպատակ			Նպաստել հիտլերյան Գերմանիայի ԽՍՀՄ-ի վրա հարձակման և Հայրենական պատերազմի և դրանում հայերի մասնակցության մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերը, իրադարձությունները բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, Հայրենական պատերազմին հայերի մասնակցության դերն արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
---------------	--	--	---

Վերջնարդյունքներ			Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> Ներկայացնել Հայրենական պատերազմի և նրա փուլերի ժամանակագրական սահմանները, հայկական դիվիզիաները և նրանց մարտական ուղին:
1	45	81-84	Դաս 1-2. Հայ ժողովրդի ուժերի համախմբումը և մասնակցությունը պատերազմին /Պատերազմի սկիզբը, Հայկական զորամիավորումներն ու հերոսները/
1	46	85-87	Դաս 1-2. Հայ ժողովրդի ուժերի համախմբումը և մասնակցությունը պատերազմին /Սփյուռքահայերի մասնակցությունը, պատերազմի ավարտը/
Թեմա 10 Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը 1920-1945 թթ. /3 ժամ/			
Նպատակ			Նպաստել Խորհրդային Հայաստանի մշակույթի մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, մշակույթի զարգացման պայմանները, առանձնահատկությունները, ձեռքբերումները, գործիչների գործունեությունը համեմատելու, համադրելու, բացատրելու, բնութագրելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ			Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> Բնութագրել մշակութային գործի կազմակերպման առաջին միջոցառումները, հայկական մշակույթի կարևոր ձեռքբերումները գիտության և արվեստի բնագավառներում: Արժևորել ՀԽՍՀ ԳԱ ստեղծումը:
1	47	90-92	Դաս 1. Խորհրդային իշխանության քաղաքականությունը մշակույթի բնագավառում: Կրթական համակարգի ձևավորումը
1	48	92-95	Դաս 2. Գիտությունը, գրականությունը և արվեստը
1	49	95-98	Դաս 2. Գիտությունը, գրականությունը և արվեստը
1	50		Կրկնություն
Բաժին 3. Խորհրդային Հայաստանը և հայկական սփյուռքը 1945-1991 թթ. /17 ժամ/			
Թեմա 12 ԽՍՀ տնտեսությունը, հասարակական-քաղաքական կյանքը /4 ժամ/			
Նպատակ			Նպաստել ՀԽՍՀ տնտեսության, հասարակական-քաղաքական կյանքի. մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր իրադարձությունները, փաստերը, գործիչների գործունեությունը բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, դիրքորոշում հայտնելու, գնահատելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ			Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> Ներկայացնել և բացատրել տնտեսության

			<p>վերականգնմանն ուղղված միջոցառումները, Ստալինյան նոր բռնությունները և դրանց հետևանքները:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Պարզաբանել քաղաքական նոր բռնությունների պատճառները: • Համեմատել 1930-ական և 1940-ական թվականների բռնությունները:
1	51	114-116	Դաս 1.Տնտեսությունը
1	52	116-118	Դաս 1.Տնտեսությունը
1	53	119-120	Դաս 2. Հասարակական - քաղաքական կյանքը
1	54	121-122	Դաս 2. Հասարակական - քաղաքական կյանքը
Թեմա 11 Հայկական Սփյուռքը հետպատերազմյան շրջանում /3 ժամ/			
Նպատակ		Նպաստել 1945-1991թթ. Հայկական սփյուռքի վերաբերյալ գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր իրադարձությունները, փաստերը, գործիչների գործունեությունը բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, դիրքորոշում հայտնելու, գնահատելու կարողությունների զարգացմանը:	
Վերջնարդյունքներ		Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել և բացատրել հայրենադարձության և Հայկական հարցի վերաբացման վերաբերյալ կարևորագույն փաստերը: • Բացատրել Խորհրդային Հայաստանի նկատմամբ սփյուռքահայության վերաբերմունքի փոփոխության պատճառները: • Թվարկել Հայկական հարցով զբաղվող միջազգային կազմակերպությունները: 	
1	55	107-108	Դաս 1-2. Սփյուռքը և Խորհրդային Հայաստանի նոր քաղաքականությունը
1	56	109-110	Դաս 1-2. Սփյուռքը և Խորհրդային Հայաստանի նոր քաղաքականությունը /Հայկական համայնքները/
1	57	111-112	Դաս 1-2. Սփյուռքը և Խորհրդային Հայաստանի նոր քաղաքականությունը /Հայկական համայնքները/
1	58		Կրկնություն
1	59		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
Թեմա 13 Վերակառուցման քաղաքականությունը, Արցախյան շարժումը /4 ժամ/			
Նպատակ		Նպաստել Վերակառուցման քաղաքականության, Արցախյան շարժման, Հայաստանի անկախացման գործընթացի մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերը, իրադարձությունները, գործիչների գործունեությունը բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու և	

			արժուրելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ			<ul style="list-style-type: none"> • Կարողանա՝ • ներկայացնել և բացատրել վերակառուցման քաղաքականության ժամանակաշրջանը և դրա անհրաժեշտությունը, արցախահայության ինքնորոշման մասին, Արցախյան շարժման սկիզբը, Սումգայիթյան ողբերգության ժամանակը և զոհերի թիվը: • բացատրել Արցախյան շարժման, հայերի Ադրբեյջանից բռնագաղթի պատճառները, պարզաբանել ադրբեյջանական իշխանությունների դիրքորոշումը հիմնախնդրի վերաբերյալ: • ներկայացնել Սպիտակի երկրաշարժը: • արտահայտել կարծիք ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի 1990 թ. մայիսյան ընտրությունների մասին, • համեմատել մայիսյան ընտրությունները նախորդ բոլոր ընտրությունների հետ :
1	60	123-125	Դաս1.Վերակառուցումն ու Արցախյան շարժման սկիզբը
1	61	125-127	Դաս1.Վերակառուցումն ու Արցախյան շարժման սկիզբը
1	62	127-130	Դաս 2.Ազատագրական շարժման վերելքը
1	63	130-132	Դաս 2.Ազատագրական շարժման վերելքը /Սպիտակի երկրաշարժը/
Թեմա 14 Հայաստանի Հանրապետության անկախացման գործընթացը /2 ժամ/			
1	64	134-136	Դաս 1.Պայքար Հայաստանի անկախացման համար
1	65	136-137	Դաս 1.Պայքար Հայաստանի անկախացման համար
1	66		Կրկնություն
Թեմա 15 Խորհրդային Հայաստանի և Հայկական սփյուռքի մշակույթը 1945-1991թթ. /4 ժամ/			
Նպատակ			Նպաստել Խորհրդային Հայաստանի և Հայկական սփյուռքի մշակույթի վերաբերյալ գիտելիքների ձեռք բերմանը, մշակույթի զարգացման պայմանները, առանձնահատկությունները, ձեռքբերումները, գործիչների գործունեությունը համեմատելու, համադրելու, բացատրելու, բնութագրելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ			Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> • ներկայացնել մշակույթին վերաբերող կարևորագույն փաստերը և գործիչներին:

			<ul style="list-style-type: none"> բացատրել մշակույթի վերելքի պատճառները:
1	67	139-142	Դաս 1 .Կրթությունը և գիտությունը
1	68	143-144	Դաս 2.3 Գրականությունը և արվեստը
1	69	144-146	Դաս 2.3 Գրականությունը և արվեստը
1	70	147-148	Դաս 2.3 Գրականությունը և արվեստը
1	71		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
Բաժին 4 Հայաստանի Հանրապետությունը: Արցախի (Լեռնայի Ղարաբաղի) Հանրապետությունը և Հայկական սփյուռքը 1991 թվականից մինչև մեր օրերը: /17 ժամ/			
Նպատակ			<p>Նպաստել ՀՀ անկախության հանրաքվեի ,իշխանության մարմինների, նախագահական ընտրությունների մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը :</p> <p>Ջարգացնել խորհրդանիշները, Սահմանադրությունը, բանակը, երկաստիճան կրթական համակարգը արժևորելու կարողությունները:</p> <p>Նպաստել ԼՂՀ-ի անկախության հանրաքվեի, իշխանության մարմինների, խորհրդանիշների մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը:</p> <p>Ջարգացնել Շուշիի ազատագրումը արժևորելու հմտությունը:</p>
Վերջնարդյունքներ			<p>Կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ներկայացնել և բացատրել ՀՀ անկախության հռչակման մանրամասները, նախագահական ընտրությունները և ՀՀ առաջին նախագահի գործունեությունը: բնութագրել Հայաստանի Հանրապետությունը: բացահայտել Ադրբեյջանի ագրեսիան ԼՂՀ-ի դեմ:
Թեմա 16 Հայաստանի Հանրապետության ամրապնդման գործընթացը: /3 ժամ/			
1	72	150-151	Դաս 1 .Անկախ Հայաստանի Հանրապետության կերտումը /ՀՀ անկախության հռչակումը/
1	73	152-153	Դաս 1 .Անկախ Հայաստանի Հանրապետության կերտումը/ՀՀ սահմանադրության ընդունումը/
1	74	153-154	Դաս 1 .Անկախ Հայաստանի Հանրապետության կերտումը /Հայոց ազգային բանակը/
Թեմա 17 ՀՀ տնտեսական դրությունը: /6 ժամ/			
1	75	156-157	Դաս 17.1 Հայաստանը տնտեսական վերափոխումների ճանապարհին /Գյուղատնտեսությունը/
1	76	157-159	Դաս 17.1 Հայաստանը տնտեսական վերափոխումների ճանապարհին /Արդյունաբերությունը/
1	77	160-163	17.2.Հասարակական - քաղաքական կյանքը

1	78	163-164	17.2. Հասարակական - քաղաքական կյանքը
1	79	165-166	17.2. Մշակութային կյանքը
1	80	167-169	17.2. Մշակութային կյանքը
1	81		Կրկնություն
Թեմա 18 Հանրապետության միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականությունը /2 ժամ/			
1	82	172-174	Դաս 18.1 . Հայաստանի Հանրապետության միջազգային ճանաչումը և արտաքին քաղաքականությունը
1	83	174-177	Դաս 18.1 . Հայաստանի Հանրապետության միջազգային ճանաչումը և արտաքին քաղաքականությունը
Թեմա 19 Արցախի (Լեռնային Ղարաբաղի) Հանրապետությունը /4 ժամ/			
1	84	179-180	Դաս 19.1 Հանրապետության պետականության կայացման գործընթացը
1	85	180-184	Դաս 19.1 Հանրապետության պետականության կայացման գործընթացը /Արցախյան պատերազմի ծավալումը, Շուշիի ազատագրումը/
1	86	184-187	Դաս 19.1 Հանրապետության պետականության կայացման գործընթացը /Ապրիլյան քառօրյա պատերազմը/
1	87	188-190	19.2 Հանրապետության ներքին դրությունը
1	88		Գործնական աշխատանք
Թեմա 20 Հայկական սփյուռքը 1991 թվականից մինչև մեր օրերը /2 ժամ/			
Նպատակ		Նպաստել 1991 թվականից մինչև մեր օրերը ընկած ժամանակահատվածի հայկական սփյուռքի մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերը, իրադարձությունները, գործիչների գործունեությունը բացատրելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու և հայրենիք-սփյուռք հարաբերությունները արժորելու կարողությունների զարգացմանը:	
Վերջնարդյունքներ		Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> • ներկայացնել սփյուռքահայ գլխավոր կենտրոնները • բացատրել սփյուռքահայության ներդրումների անհրաժեշտությունը ՀՀ-ի սոցիալ-տնտեսական խնդիրների լուծման գործում: 	
1	89	192-193	Դաս 1-2. Ժամանակակից Սփյուռքը: Սփյուռք – հայրենիք հարաբերությունները
1	90	193-195	Դաս 1-2. Ժամանակակից Սփյուռքը: Սփյուռք – հայրենիք հարաբերությունները
1	91		Կրկնություն
10	92-102		Նախաքննական Կրկնություն

Դաս 1. Ներածություն

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ե՞րբ է սկսվել հայոց պատմության նորագույն շրջանը:
2. Ո՞ր հերոսամարտերով և ե՞րբ կյանքի կոչվեց Հայաստանի առաջին Հանրապետությունը:
3. Ե՞րբ խորհրդայնացվեց Հայաստանը:
4. Ե՞րբ փլուզվեց ԽՍՀՄ-ը և ի՞նչ պայմաններում դրվեց Հայաստանի երրորդ Հանրապետության հիմքերը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Հայոց պատմության նորագույն շրջանը սկսվում է 1918 թ. Մայիսյան հաղթանակներով:
2. 1918 թ. մայիսյան հերոսամարտերի արդյունքում ստեղծվեց Հայաստանի առաջին Հանրապետությունը:
3. 1920 թ.վերջին ստեղծվեց Խորհրդային Հայաստանը:
4. 1991 թ. փլուզվեց ԽՍՀՄ-ը և դրվեց Հայաստանի երրորդ հանրապետության հիմքերը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Մեկնաբանել, որ 1918 մայիսի վերջին թուրքական զորքերի դեմ հայ ժողովրդի տարած հաղթանակների արդյունքում ստեղծվեց հայկական անկախ պետականություն՝ Հայաստանի Հանրապետությունը:
2. Բացատրել, որ Արցախյան շարժման և անկախության համար ծավալված պայքարի արդյունքում ստեղծվեց Հայաստանի երրորդ Հանրապետությունը:

Թեմա 1

Հանրապետության կայացումը

Թեմա 2

Հանրապետության ներքին դրությունը

/5 ժամ/

Դաս 1. Հայաստանի Հանրապետության հռչակումը: Բաթումի պայմանագիրը:

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Ե՞րբ է հռչակվել Հայաստանի առաջին Հանրապետությունը:
2. Ե՞րբ է լուծարվել Անդրկովկասյան Սեյմը:
3. Ո՞ր երկրի հետ է Հայաստանը ստորագրել Բաթումի հաշտության պայմանագիրը:
4. Ե՞րբ է ստորագրվել Բաթումի հաշտության պայմանագիրը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Հայաստանի առաջին Հանրապետությունը հռչակվել է 1918 թ. մայիսի 28-ին:
2. Անդրկովկասյան Սեյմը լուծարվել է 1918 թ. մայիսի 26-ին:
3. Բաթումի պայմանագիրը Հայաստանը ստորագրել է Թուրքիայի հետ:

4. Բաթումի հաշտության պայմանագիրը ստորագրվել է 1918 թ. հունիսի 4-ին:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել առաջին Հանրապետության հռչակման հիմնական նախադրյալները. Մայիսյան հերոսամարտերում հայոց զորքի տարած փայլուն հաղթանակները հայկական անկախ պետականության վերականգնման հիմնական նախադրյալներից են:

Դաս 2. Իշխանության մարմինների ձևավորումը /<<Մանմար>>/

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որո՞նք էին իշխանության երեք թևերը:
2. Ո՞վ դարձավ ՀՀ առաջին վարչապետ:
3. Ո՞վ դարձավ ՀՀ բանակի գլխավոր հրամանատար:
4. ՀՀ պետական Ի՞նչ խորհրդանիշներ ընդունվեցին և ինչ գիտեք դրանց մասին:
5. Ո՞ր ստեղծագործությունը դարձավ ՀՀ պետական հիմն:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. ՀՀ առաջին վարչապետ դարձավ Հովհաննես Քաջազնունին:
2. ՀՀ բանակի գլխավոր հրամանատար դարձավ Թովմաս Նազարբեկյանը:
3. Ընդունվեցին պետական խորհրդանիշները. զինանշանը /հեղինակներ՝ Ալեքսանդր Թամանյան և Հակոբ Կոջոյան/, դրոշը / եռագույն/, օրհներգը / հեղինակ՝ Մ.Նալբանդյան/:
4. ՀՀ պետական հիմն դարձավ «Մեր հայրենիք» երգը:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Տարբերակել իշխանության երեք թևերը (օրենսդիր, գործադիր, դատական):
2. Արժևորել բանակի դերը պետականության ամրապնդման գործընթացում:
3. Կարծիք հայտնել պետության համար պետական խորհրդանիշների կարևորության վերաբերյալ:

Դաս 1-2. Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական դրությունը և կրթամշակութային կյանքը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար

1. Որքա՞ն որք ու անապաստան երեխաներ կային ՀՀ-ում:
2. Ի՞նչ միջոցներ ձեռնարկեց ՀՀ կառավարությունը ժողովրդի ֆինանսական գոյութունը պահպանելու համար:
3. Ե՞րբ ընդունվեց հողի մասին օրենքը:

4. Քա՞նի քաղաքական կուսակցություններ էին գործում ՀՀ-ում:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. ՀՀ-ում կային շուրջ 40 հազար որք ու անապաստան երեխաներ:
2. ՀՀ-ում գործում էին 8 քաղաքական կուսակցություններ:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ ՀՀ կառավարությունը ժողովրդի ֆինանսական գոյությունը պահպանելու նպատակով մտցրեց հացի և բամբակի պետական մենաշնորհ: Եվրոպա և ԱՄՆ մեկնեց Հովհ. Քաջագունու գլխավորած պատվիրակությունը:
2. Ցույց տալ, որ հողի մասին օրենքը ընդունվեց Մայիսյան (բոլշևիկյան) ապստամբության ճնշումից հետո:
3. Առանձնացնել 3 ավանդական կուսակցությունները. (Արմենական, Հնչակյան, ՀՅԴ):

Դաս 3. Հանրապետության հասարակական-քաղաքական կյանքը: 1920 թ. մայիսյան ապստամբությունը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ու՞մ կողմից էին հրահրվում թուրք-թաթարական խռովությունները:
2. Մայիսի 1-ին ո՞ր քաղաքը դարձավ ապստամբության կենտրոն:
3. Ո՞վ էր ապստամբական ուժերի ղեկավարը:
4. Ո՞րն էր ապստամբության նպատակը:
5. Ե՞րբ հրաժարական տվեց Ալ. Խատիսյանի կառավարությունը:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Թուրք-թաթարական խռովությունները հրահրվում էին Թուրքիայի և Ադրբեջանի կողմից:
2. Մայիսի 1-ին նվիրված խաղաղ ցույցերը Ալեքսանդրապոլում վերածվեցին ապստամբության և Ալեքսանդրապոլ քաղաքը դարձավ պստամբության կենտրոն:
3. Ապստամբական ուժերի ղեկավարը Սարգիս Մուսայեյանն էր:
4. Ալ. Խատիսյանի կառավարությունը հրաժարական տվեց 1920 թ. մայիսին:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ թուրք-թաթարական խռովությունների գլխավոր նպատակը. Հայաստանի տարածքներին տիրանալն էր:

2. Ցույց տալ, որ մայիսյան ապստամբության հիմնական նպատակը Հայաստանում խորհրդային կարգերի հաստատումն էր:

Դաս 1-2. Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական դրությունը և կրթամշակութային կյանքը
[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ի՞նչ աստիճաններից էր կազմված դպրոցական համակարգը:
2. Ե՞րբ կառավարությունը որոշում ընդունեց համալսարանի բացման մասին:
3. Ե՞րբ հանդիսավոր բացվեց Համալսարանը:
4. Ո՞վ դարձավ Համալսարանի առաջին ռեկտոր:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. 1919 թ. մայիսի 16-ին կառավարությունը որոշում ընդունեց համալսարանի բացման մասին:
2. Համալսարանը բացվեց 1920 թ. հունվարին:
3. Համալսարանի առաջին ռեկտոր դարձավ Յու. Ղամբարյանը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Առանձնացնել կրթական համակարգի աստիճանները. տարրական և միջնակարգ:
2. Կարծիք հայտնել համալսարանի բացման անհրաժեշտության վերաբերյալ:

Թեմա 3

Հայաստանի Հանրապետության միջազգային դրությունը և Հայկական հարցը 1918-1920 թթ.

Դաս 1. Հարաբերությունները Քառյակ միության և հարևան պետությունների հետ:

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Որո՞նք էին Հայաստանի հարևան պետությունները:
2. Ո՞վ էր գլխավորում հայկական գործը Վրաստանի դեմ պատերազմում:
3. Ե՞րբ Լոռին հայտարարվեց «չեզոք գոտի»:
4. Տարածքային ի՞նչ հավակնություններ ուներ Ադրբեջանը Հայաստանի նկատմամբ:
5. 1920 թ. ադրբեջանցիները ո՞ր քաղաքում կազմակերպեցին հայ բնակչության կոտորած:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Հայկական գործը Վրաստանի դեմ պատերազմում գլխավորում էր Դրաստամատ Կանայանը (Դրոն):

2. 1919 թ. հունվարին Լոռին հայտարարվեց «չեզոք գոտի»:
3. 1920 թ. ադրբեջանցիները Շուշի քաղաքում կազմակերպեցին անզեն հայ բնակչության կոտորած:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Թվարկել ՀՀ հարևան երկրները. Իրան, Վրաստան, Թուրքիա, Ադրբեջան:
2. Առանձնացնել այն տարածքները, որոնց նկատմամբ հավակնություններ ունեն Ադրբեջանը. Արցախը (Լեռնային Ղարաբաղ), Նախիջևան, Ջանգեզուրը (Սյունիքը):
3. Քարտեզի վրա ցույց տալ Արցախը (Լեռնային Ղարաբաղ), Ջանգեզուրը (Սյունիքը) և Նախիջևանը:

Դաս 2-3. Հայկական հարցը Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում և Սևրի պայմանագիրը [Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ե՞րբ սկսվեց Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովը:
2. Հայկական ի՞նչ պատվիրակություններ էին մասնակցում խորհրդաժողովին:
3. Ո՞ր երկրին էր նախատեսվում հանձնել Հայաստանի մանդատը:
4. Ե՞րբ է ստորագրվել Սևրի պայմանագիրը և ըստ Սևրի պայմանագրի որքա՞ն էր կազմում ՀՀ տարածքը:
5. Ե՞րբ հռչակվեց Ինքնավար Կիլիկիան:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովը սկսվել է 1919 թ. հունվարին:
2. Նախատեսվում էր, որ Հայաստանի մանդատը կստանձնի ԱՄՆ-ը:
3. Սևրի պայմանագիրը ստորագրվել է 1920 թ. օգոստոսի 10 -ին:
4. Ինքնավար Կիլիկիան հռչակվել է 1920 թ. օգոստոսին:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Առանձնացնել հայկական երկու պատվիրակությունները և դրանց ղեկավարներին (Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը գլխավորում էր Ավետիս Ահարոնյանը, իսկ արևմտահայերինը՝ Պողոս Նուբար փաշան): (Նշել առնվազն մեկը)
2. Պարզաբանել, որ Միացյալ Հայաստանի տարածքը ըստ Սևրի պայմանագրի կազմելու էր 160 հազար քառ. կմ:
3. Քարտեզի վրա ցույց տալ Միացյալ Հայաստանի տարածքը ըստ Սևրի պայմանագրի:

Թեմա 4

Հայաստանի Հանրապետության անկումը

Դաս 1. Հայաստանը ռուս-թուրքական հարաբերությունների ոլորտում

Դաս 2. 1920 թ. թուրք – հայկական պատերազմը: Հայաստանի խորհրդայնացումը /

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

2. Ո՞րն էր «Թուրքական ազգային ուխտ» կոչվող փաստաթղթի բովանդակությունը:
3. Ե՞րբ է սկսվել թուրք-հայկական պատերազմը:
4. Ինչպե՞ս էր անցնում հայ - թուրքական սահմանը Ալեքսանդրապոլի պայմանագրով:
5. Ե՞րբ անկում ապրեց Հայաստանի առաջին Հանրապետությունը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

2. Հայ – թուրքական պատերազմը սկսվել է 1920 թ. սեպտեմբերի 23- ին:
3. 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ի-լույս 3-ի գիշերը կնքված Ալեքսանդրապոլի պայմանագրով հայ-թուրքական սահմանը անցնում էր Ախուրյան և Արաքս գետերի հունով:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ «Թուրքական ազգային ուխտ» կոչվող փաստաթուղթը քեմալականների հայաջինջ քաղաքականության մասին է, որը ժառանգվել էր երիտթուրքերից:
2. Պարզաբանել, որ 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ի Երևանի հայ-ռուսական համաձայնագրով անկում է ապրում Հայաստանի առաջին Հանրապետությունը և Հայաստանը հայտարարվում է Սոցիալիստական Խորհրդային անկախ Հանրապետություն:

Թեմա 5

Հայաստանի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետությունը 1920-1922 թվականներին

Թեմա 6 Խորհրդային Հանրապետության տարածքային հիմնախնդիրները 1920-1922 թվականներին

Դաս 1. Խորհրդային վարչակարգի հաստատումը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ի՞նչ էին կոչվում օրենսդիր և գործադիր մարմինները:
2. Ի՞նչ էր ռազմական կոմունիզմի քաղաքականությունը և ի՞նչու այն կիրառվեց:
3. Քաղաքական ո՞ր նշանավոր գործիչները գոհ գնացին բռնաճնշումներից:
4. Ո՞վ նշանակվեց Ժողկոմխորհի նախագահ:
5. Ե՞րբ է տեղի ունեցել Փետրվարյան ապստամբությունը և ո՞վ է եղել Հայրենիքի փրկության կոմիտեի նախագահը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Օրենսդիր և գործադիր մարմինները կոչվում էին հեղկոմներ:
2. Ձերբակալվեցին Հ. Քաջագունին, Հ. Օհանջանյանը;
3. Ժողկոմխորհի նախագահ նշանակվեց Ալ. Մյասնիկյանը:
4. Հայրենիքի Փրկության կոմիտեն գլխավորում էր Սիմոն Վրացյանը:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ ռազմական կոմունիզմի քաղաքականությունը միջոցառումների համակարգ էր, որում կենտրոնականը պարենմասնատրումն էր: Ռազմական կոմունիզմի քաղաքականությունը կիրառվեց երկրի սոցիալ – տնտեսական ծանր դրությունը կայունացնելու նպատակով:
2. Մեկնաբանել, որ Փետրվարյան ապստամբությունը տեղի է ունեցել 1921 թ. փետրվարի 16-ին, որը ուղղված էր Հայաստանում կիրառվող բռնությունների դեմ:
Դաս 1-2. Հայաստանի սահմանների հարցը. Պայքար Լոռու, Ջավախքի, Նախիջևանի, Ջանգեզուրի և Արցախի համար

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ի՞նչ որոշումներ ընդունեց ՌԿ(Բ)Կ Կենտկոմի Կովկասյան բյուրոն Լեռնային Ղարաբաղի հարցի հետ կապված:
2. Ե՞րբ է ստորագրվել Մոսկվայի պայմանագիրը:
3. Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերով ո՞ր տարածքը անցավ Ադրբեջանին:
4. Ե՞րբ է ստորագրվել Կարսի պայմանագիրը:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Մոսկվայի պայմանագիրը ստորագրվել է 1921 թ. մարտի 16-ին:
2. Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրով Նախիջևանը անցավ Ադրբեջանին:
3. Կարսի պայմանագիրը ստորագրվել է 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ին:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Կարծիք հայտնել ՌԿ(Բ)Կ Կենտկոմի Կովկասյան բյուրոյի հուլիսի 4-ի և հուլիսի 5-ի որոշումների վերաբերյալ:
2. Քարտեզի վրա ցույց տալ Նախիջևանը և Ադրբեջանը:

Դաս 2. Հայաստանի Սահմանադրությունը: Անդրկովկասի Խորհրդային Դաշնային Հանրապետության և ԽՍՀՄ ստեղծումը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ե՞րբ է ընդունվել ՀՄԽՀ առաջին Սահմանադրությունը:
2. Կրթության և բանակի վերաբերյալ ինչ հոդվածներ էր նշված ՀՄԽՀ առաջին Սահմանադրությունում:
3. Ե՞րբ է կազմավորվել ԱԽԴՄՀ-ն:
4. Երբ է ստորագրվել ԽՍՀՄ կազմավորման մասին Հռչակագիրը և Միութենական պայմանագիրը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա՝

1. 1922թ. հունվարի 30 –ից փետրվարի 4-ը կայացավ ՀՄԽՀ խորհուրդների առաջին համագումարը, որի ժամանակ ընդունվեց ՀՄԽՀ առաջին Սահմանադրությունը:
2. ՀՄԽՀ առաջին Սահմանադրությամբ կրթությունը դարձավ անվճար, իսկ զինվորական ծառայությունը՝ պարտադիր:
3. ԱԽԴՄՀ-ն կազմավորվել է 1922 թ. դեկտեմբերին:
4. ԽՍՀՄ կազմավորման մասին Հռչակագիրը և Միութենական պայմանագիրը ստորագրվել է 1922 թ. դեկտեմբերի 30- ին:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա.

1. Քարտեզի վրա ցույց տալ ԽՍՀՄ-ը:

Թեմա 7

Սոցիալ-տնտեսական և հասարակական-քաղաքական կյանքը Խորհրդային Հայաստանում 1922-1941 թթ.

Դաս 1. Տնտեսության վերականգնումը: Երկրի արդյունաբերացումը և գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ի՞նչ է ՆԷՊ-ը և ԽՍՀՄ-ում այն երբևիցե է իրագործվել:
2. Ի՞նչ է արդյունաբերացումը կամ ինդուստրիացումը:
3. Ի՞նչ է գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը:
4. Ովքե՞ր էին կուլակները և ի՞նչ է կուլակաթափությունը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա՝

1. Արդյունաբերացումը կամ ինդուստրիացումը տնտեսության մեջ արդյունաբերության տարբեր ճյուղերի զարգացումն է:
2. Գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը կոլեկտիվ տնտեսությունների ստեղծումն է՝ ի հաշիվ գյուղացիական անհատական տնտեսությունների:
3. Կուլակները ունևոր գյուղացիներն են:

Առարկայի չափորոշիչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ ՆԷՊ-ը նոր տնտեսական քաղաքականություն է, որի հիմքում ընկած է պարենային հարկի կիրառումը: ԽՍՀՄ-ում իրագործվել է 1921թ. գարնանից:
2. Ցույց տալ, որ կուլակաթափությունը ունևոր գյուղացիների՝ կուլակների ունեցվածքի բռնագրավումն է բռնություններով և հալածանքներով:

Դաս 2 . Հասարակական-քաղաքական կյանքը: Խորհրդային Հայաստանը՝ միութենական հանրապետություն

Թեմատիկ պլան

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշիչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ի՞նչ է անհատի պաշտամունքը:
2. Ե՞րբ է այն ձևավորվել ԽՍՀՄ-ում:
3. Ե՞րբ է ընդունվել ԽՍՀՄ-ի նոր սահմանադրությունը:
4. Ե՞րբ է ընդունվել Խորհրդային Հայաստանի նոր սահմանադրությունը:
5. Ի՞նչ է ՀԽՍՀ-ն:

Առարկայի չափորոշիչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Անհատի պաշտամունքը ԽՍՀՄ-ում լիովին ձևավորվել է 1930-ական թվականներին:
2. 1936 թ. դեկտեմբերի 5-ին ընդունվեց ԽՍՀՄ նոր սահմանադրությունը:
3. 1937թ. մարտին ընդունվեց Խորհրդային Հայաստանի նոր սահմանադրությունը:

Առարկայի չափորոշիչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ Անհատի պաշտամունքը Իոսիֆ Ստալինի անձի և դերի խիստ գերազնահատումն է:
2. Գնահատել Խորհրդային Հայաստանի նոր սահմանադրությունը որպես առաջին սահմանադրություն:
3. Բացատրել ՀԽՍՀ հապավումը. Հայաստանի Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետություն:

Թեմա 8

Հայկական Մփյուռքը 1920-1945 թթ.

Դաս 1-2 . Մփյուռքի առաջացումը: Մփյուռքի հարաբերությունները Հայաստանի հետ և 1920-1930-ական թվականների ներգաղթը

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշիչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ե՞րբ և ի՞նչ պայմաններում է առաջացել հայկական սփյուռքը:
2. Ե՞րբ են հրավիրվել Լոնդոնի և Լոզանի խորհրդաժողովները:
3. Ո՞վ է Ֆ. Նանսենը և ի՞նչ հայանպաստ գործունեություն է ծավալել Ֆ. Նանսենը:
4. Որքա՞ն հայ ներգաղթեց Հայաստան 1921-1936թթ.:

Առարկայի չափորոշիչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Հայկական Սփյուռքը առաջացել է 1915 թ. ցեղասպանությունից հետո:
2. Լոնդոնի խորհրդաժողովը հրավիրվել է 1921թ., իսկ Լոզանի խորհրդաժողովը 1922 թ. նոյեմբեր – 1923 թ. հուլիս ամիսներին:
3. 1921-1936 թթ. Հայաստան ներգաղթեց ավելի քան 42 հազար հայ:

Առարկայի չափորոշիչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել Օսմանյան կայսրության կողմից իրականացրած հայոց ցեղասպանության հետևանքով Հայկական սփյուռքի առաջացման պատճառները:
2. Բնութագրել Ֆ. Նանսենին, որպես նորվեգացի նշանավոր բևեռախույզ, միջազգային գործիչ, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր:
3. Արժևորել Ֆ. Նանսենի հայանպաստ գործունեությունը Հայաստանում՝ շեշտը դնելով հայ գաղթականների վերաբնակեցման հարցին:

Թեմա 9

Հայ ժողովուրդը երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին /1939-1945 թթ./

Դաս 1-2. Հայ ժողովրդի ուժերի համախմբումը և մասնակցությունը պատերազմին

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ե՞րբ է սկսվել և ավարտվել Հայրենական մեծ պատերազմը:
2. Պատերազմի տարիներին ի՞նչ էր մատակարարում Խորհրդային Հայաստանը:
3. Խորհրդային Հայաստանից և աշխարհի տարբեր երկրներից որքա՞ն հայեր են պատերազմին մասնակցել:
4. Հայկական դիվիզիաներից ո՞րն է ամենանշանավորը և ի՞նչ մարտական ուղի է անցել:
5. Ո՞ր երկրի պարտությամբ ավարտվեց Հայրենական մեծ պատերազմը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Հայրենական մեծ պատերազմը սկսվել է 1941 թ. հունիսի 22-ին և ավարտվել է 1945 թ. մայիսի 9-ին:
2. Պատերազմի ընթացքում Հայաստանը մատակարարում էր կաուչուկ, պղինձ, կարբիտ և այլն:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ ընդհանուր առմամբ տարբեր երկրներից պատերազմին մասնակցել են 600 հազար հայեր, իսկ միայն ՀԽՍՀ-ից՝ 300 հազար:
2. Ցույց տալ, որ հայկական ամենանշանավոր դիվիզիան <<89-րդ Թամանյան դիվիզիան>> էր, որը հասավ մինչև Բեռլին:
3. Պարզաբանել, որ Գերմանիայի պարտությամբ ավարտվեց Հայրենական մեծ պատերազմը:
4. Կարողանա նկարներով ճանաչել հայ մարշալներից առնվազն երկուսին:

Թեմա 10

Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը 1920-1945 թթ.

Դաս 1. Խորհրդային իշխանության քաղաքականությունը մշակույթի բնագավառում: Կրթական համակարգի ձևավորումը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ո՞րոնք էին խորհրդային իշխանությունների կողմից մշակութային գործի կազմակերպման առաջին միջոցառումները:
2. Նշե՞ք Խորհրդային Հայաստանի հանրակրթական դպրոցի տիպերը:
3. Նշանավոր ի՞նչ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ էին (բուհեր) գործում Խորհրդային Հայաստանում:
4. Ե՞րբ է ստեղծվել ՀԽՍՀ գիտությունների ակադեմիան:
5. Գիտության ո՞ր բնագավառները հատկապես վերելք ապրեցին:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Խորհրդային Հայաստանի հանրակրթական դպրոցը եռաստիճան էր՝ տարրական, յոթամյա, լրիվ միջնակարգ:
2. Ջարգացան բնական գիտությունները և հայագիտությունը:
3. ՀԽՍՀ Գիտությունների ակադեմիան ստեղծվել է 1943 թ.:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ խորհրդային իշխանությունների կողմից մշակութային գործի կազմակերպման առաջին միջոցառումներից էին դպրոցի և կրթության անջատումը եկեղեցուց:
2. Թվարկել Խորհրդային Հայաստանում գործող բուհերից առնվազն երկուսը. (Երևանի պետական համալսարանը, Երևանի կոնսերվատորիան, Մանկավարժական ինստիտուտը, և այլն):
3. Պարզաբանել ՀԽՍՀ ԳԱ ստեղծման անհրաժեշտությունը:

Դաս 2. Գիտությունը, գրականությունը և արվեստը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ովքե՞ր էին խորհրդահայ գրականության նշանավոր ներկայացուցիչները:
2. Ե՞րբ կազմակերպվեց հանրապետության առաջին պետական դրամատիկական թատրոնը:
3. Ե՞րբ է հիմնադրվել ազգային կինոմատոգրաֆիան և ո՞րն է հայկական կինոյի առաջնեկը:
4. 1920-ական թթ. ովքե՞ր էին հայ կերպարվեստի նշանավոր ներկայացուցիչները:
5. Ովքե՞ր են Խորհրդային Հայաստանում երաժշտության բնագավառի ականավոր ներկայացուցիչները:
6. Ո՞վ է խորհրդահայ ճարտարապետության ամենանշանավոր դեմքը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. ՀԽՍՀ-ի առաջին պետական դրամատիկական թատրոնը հիմնադրվել է 1922 թ.:
2. Խորհրդային Հայաստանում երաժշտության բնագավառի ականավոր ներկայացուցիչներից էին. Արամ Խաչատրյանը, Ալեքսանդր Սպենդիարյանը:
3. Խորհրդահայ ճարտարապետության ամենանշանավոր դեմքը Ալեքսանդր Թամանյանն է:
4. Հայկական կինոյի առաջնեկը «Նամուս» ֆիլմն է:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Թվարկել խորհրդահայ գրականության նշանավոր ներկայացուցիչներից առնվազն երեքի անունները (Հ. Թումանյան, Ա. Իսահակյան, Ա. Շիրվանզադե, Ե. Չարենց և այլն):
2. Մեկնաբանել, որ 1920-ական թթ. հիմնադրվեց ազգային կինոմատոգրաֆիան:
3. Թվարկել 1920-ական թթ. հայ կերպարվեստի նշանավոր ներկայացուցիչներից առնվազն երկուսի անունները (Մ. Սարյան, Հ. Կոջոյան):
4. Համապատասխանեցնել՝ մշակութային գործիչի անունը՝ մշակույթի բնագավառին.

Հովհաննես Թումանյան	Երաժշտություն
Մարտիրոս Սարյան	Գրականություն
Ալեքսանդր Սպենդիարյան	Կերպարվեստ

5. Նկարներով ճանաչել խորհրդահայ մշակութային նշանավոր ներկայացուցիչներից առնվազն երեքին:

Թեմա 12

ՀԽՍՀ տնտեսությունը, հասարակական-քաղաքական կյանքը

Դաս 1.Տնտեսությունը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Երկրորդ աշխարհամարտի ավարտից հետո Խորհրդային Հայաստանի տնտեսության վերականգնմանն ուղղված ի՞նչ միջոցառումներ ձեռնարկվեցին:
2. 1960-1980-ական թթ. հիմնականում ո՞ր քաղաքներում էր կենտրոնացված արդյունաբերությունը:
3. Ե՞րբ է կառուցվել Արփա-Սևան ջրատար թունելը:
4. Ի՞նչ քայլեր ձեռնարկվեցին գյուղատնտեսությունը վերակառուցելու և դժվարին կացությունից դուրս բերելու համար:
5. Ի՞նչ քաղաքականություն էր իրականացնում ԽՍՀՄ-ը սոցիալական ոլորտում հետպատերազմյան շրջանում:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. 1960-1980-ական թթ. Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերության աշխարհագրությունը ներառում էր Երևան, Լենինական, Կիրովական, Հրազդան, Չարենցավան, Արթիկ և այլ քաղաքները: /Նշել առնվազն երեք քաղաքի անուն/:
2. Արփա-Սևան ջրատար թունելը կառուցվել է 1981 թ.:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Մեկնաբանել, որ Խորհրդային Հայաստանի տնտեսության զարգացման համար քայլեր ձեռնարկվեցին տնտեսությունը խաղաղ ժամանակների պահանջներին համապատասխան վերակառուցելու ուղղությամբ: Նախատեսվում էր հին արդյունաբերական ձեռնարկությունների վերակառուցմանը զուգահեռ նորերի կառուցումը: /Նշել առնվազն մեկ փաստ/:
2. Բացատրել, որ գյուղատնտեսությունը վերականգնելու նպատակով պետությունը ավելացնում էր դաշտերում աշխատող մեքենաների թիվը, ցանքատարածությունների ոռոգման համար կառուցվում էին ջրամբարներ և ջրանցքներ: /Նշել առնվազն մեկ փաստ/:
3. Պարզաբանել, որ բնակչության սոցիալական վիճակը կարգավորելու համար ԽՍՀՄ-ում ընդունվեց օրենք թոշակների մասին և բարձրացվեցին աշխատավարձերը: /Նշել առնվազն մեկ փաստ/:

Դաս 2. Հասարակական – քաղաքական կյանքը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ո՞ր թվականներին է Հայաստանում կիրառվել զանգվածային բռնաճնշումներ:
2. Ե՞րբ խորհրդային իշխանությունների կողմից կազմակերպվեց հայ բնակչության զանգվածային արտաքսում և ո՞րն էր նրանց աքսորավայրը:
3. Ո՞ր թվականներն են հայտնի «ձնհալի տարիներ» անվամբ:
4. Ի՞նչ կարևոր քայլեր ձեռնարկվեցին 1960-ական թթ. ազգային զարթոնքի ընթացքում:
5. Ու՞մ կառավարման տարիներն են հայտնի «լճացման տարիներ» անունով:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- 1.1930-ական և 1940-ական թվականներին Հայաստանում տեղի են ունեցել զանգվածային բռնաճնշումներ:
- 2.Հայ բնակչության զանգվածային արտաքսումը դեպի Ալթայի երկրամաս տեղի է ունեցել 1949 թ.:
- 3.1953 -1964թթ.-ը հայտնի են <<ձնհալի տարիներ>> անվամբ:
- 4.Լեոնիդ Բրեժնևի կառավարման տարիները հայտնի են <<լճացման տարիներ>> անունով:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ 1940-ական թվականներին 1930-ական թթ. համեմատությամբ բռնաճնշումները նվազել էին, սակայն դեռ իսպառ չէին դադարել :
- 2.Մեկնաբանել, որ 1953 -1964թթ-ը անվանում էին <<ձնհալի տարիներ>>, քանի որ խորհրդային հասարակության կյանքում այդ տարիներին լուրջ դրական փոփոխություններ արձանագրվեցին:
- 3.Պարզաբանել, որ ազգային զարթոնքի օրերին ամենակարևոր իրադարձությունները 1965թ. Հայոց մեծ եղեռնի 50-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումների կազմակերպումն էր և հայ ժողովրդի այդ մեծ ողբերգության առաջին պաշտոնական ոգեկոչումը:

Թեմա 11

Հայկական Սփյուռքը հետպատերազմյան շրջանում

Դաս 1.Սփյուռքը և Խորհրդային Հայաստանի նոր քաղաքականությունը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ինչո՞ւ հնարավոր դարձավ Հայկական հարցի վերաբացումը 1940-ական թթ. կեսերին:
2. Ե՞րբ կազմակերպվեց մեծ հայրենադարձությունը:
3. Քանի՞ երկրներից, որքա՞ն հայեր ներգաղթեցին Խորհրդային Հայաստան 1946-1948 թվականներին:
4. Ո՞ր շոգենավը 1946 թվականին Բաթումի նավահանգիստ հասցրեց հայրենադարձներին:
5. Ինչո՞ւ փոխվեց սփյուռքահայության վերաբերմունքը Խորհրդային Հայաստանի նկատմամբ:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Մեծ հայրենադարձությունը կազմակերպվեց 1946-1948 թվականներին:
2. 1946-1948 թվականներին Խորհրդային Հայաստան ներգաղթեցին 90 000 հայեր՝ 12 երկրներից:
- 3.<<Տրանսիլվանիա>> շոգենավով 1946 թվականին հայրենադարձների առաջին խումբը հասավ Բաթում:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ 1940-ական թթ. կեսերին՝ երկրորդ աշխարհամարտի ավարտից հետո, Հայկական հարցի վերաբացումը հնարավոր դարձավ, քանի որ Խորհրդային Միությունը նպատակ ուներ

վերատիրանալ հայկական տարածքներին /Կարս, Արդահան/: Այդ նպատակի իրականացման համար մշակվել էր հատուկ ծրագիր, որում որոշակի դեր էր տրվել նաև Սփյուռքին:

2. Առանձնացնել 2-3 երկրների անվանումներ /Լիբանան, Սիրիա, Հունաստան/ որտեղից կազմակերպվեց հայրենադարձություն:
3. Բացատրել, որ Խորհրդային Հայաստանի նկատմամբ սփյուռքահայության վերաբերմունքի փոփոխության հիմնական պատճառն այն էր, որ Հայաստան ներգաղթած հայության հանդեպ սկսվեցին բռնաճնշումներ, դեռ ավելին՝ ներգաղթողների մեծ մասը արքայազններ էին:
  4. Քարտեզի վրա ցույց տալ Լիբանանը և Բաթումի քաղաքը :

Դաս 1-2. Սփյուռքը և Խորհրդային Հայաստանի նոր քաղաքականությունը Սփյուռքի հանդեպ
[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Միջազգային ո՞ր կազմակերպությունների կողմից և ե՞րբ Օսմանյան կայսրության կողմից 1915 թվականի կազմակերպած հայերի ջարդերը, դատապարտվեց և որակվեց որպես 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանություն:
2. 1964 թվականին հայրենիք-սփյուռք կապը ամրապնդելու համար ի՞նչ կոմիտե ստեղծվեց:
3. 1988 թվականի Սպիտակի երկրաշարժի ժամանակ ի՞նչ գործունեություն ծավալեց Սփյուռքը:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա՝

1. 1974 թվականին ՄԱԿ-ը 1915 թվականի Օսմանյան կայսրության կազմակերպած հայերի ջարդերը որակեց որպես 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանություն:
2. 1987 թվականին Եվրախորհրդարանը դատապարտեց հայերի ցեղասպանությունը:
3. 1964 թվականին հայրենիք-սփյուռք կապը ամրապնդելու համար ստեղծվեց Սփյուռքահայության հետ կապի կոմիտե:
4. Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի և Մեծի Տանն Կիլիկիո Գարեգին Բ կաթողիկոսի գաղթօջախներում կազմակերպած հանգանակությունը աղետի գոտու վերականգնման համար:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Ցույց տալ երկու միջազգային կազմակերպություններ /ՄԱԿ, Եվրախորհուրդ/ որոնք դատապարտել են Հայոց ցեղասպանությունը:
2. Արժևորել այն հանգամանքը, որ 1988 թվականի Սպիտակի երկրաշարժի օրերին սփյուռքահայությունը նյութական և բարոյական մեծ օժանդակություն ցուցաբերեց Հայաստանին: Նրանցից շատերը՝ բժիշկներ, հոգեբաններ, շինարարներ, ճարտարապետներ մնացին Հայաստանում և անմիջականորեն մասնակցեցին փրկարարական ու վերականգնողական աշխատանքներին:
3. Համապատասխանեցնել.

1964թ.	Սպիտակի երկրաշարժ
1974թ.	Ստեղծվեց Սփյուռքահայության հետ կապի կոմիտե

1988թ.	ՄԱԿ-ը 1915 թվականի Օսմանյան կայսրության կազմակերպած հայերի ջարդերը որակեց որպես 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանություն
--------	---

Թեմա 13

Վերակառուցման քաղաքականությունը, Արցախյան շարժումը

Դաս 1. Վերակառուցումն ու Արցախյան պատերազմի սկիզբը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ե՞րբ և ու՞մ կողմից սկսվեց վերակառուցման քաղաքականությունը:
2. Ի՞նչ է «վերակառուցում»-ը:
2. Ե՞րբ սկսվեց Արցախյան շարժումը:
3. Ովքե՞ր կազմակերպեցին Մումգայիթյան ողբերգությունը և ինչո՞ւ:
4. Ո՞վ էր Իգոր Մուրադյանը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա՝

- 1 1985 թ. Մ. Գորբաչովը դարձավ ԽՄԿԿ կենտկոմի գլխավոր քարտուղար և ընտրեց սոցիալիզմի կատարելագործման նոր ուղի, որը ստացավ «վերակառուցում» անվանումը:
2. Մումգայիթյան ողբերգությունը կազմակերպվել էր 1988 թ. փետրվարին՝ Ադրբեջանի տեղական իշխանությունների և ԽՍՀՄ վերնախավի գիտությամբ՝ Արցախի հիմնախնդիրի լուծումը կանխելու համար:
3. Արցախյան շարժումը ղեկավարելու և կազմակերպված հունի մեջ դնելու համար Իգոր Մուրադյանը 1988 թվականի փետրվարի 22-ին ստեղծում է «Ղարաբաղ» կոմիտեն:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա՝

1. Բացատրել, որ վերակառուցման քաղաքականությունը անհրաժեշտ էր, քանի որ ԽՍՀՄ-ը 1980-ական թթ. առաջին կեսին իր զարգացման մակարդակով մեծ չափերով հետ էր մնում Արևմուտքի երկրներից, ուստի անհրաժեշտ էր բարեփոխել վարչաիրամայական տարածքը:
2. Բացատրել, որ Գորբաչովի վերակառուցման քաղաքականությունը արցախահայերին ավելի համարձակ դարձրեց և 1988 թվականի փետրվարի 20-ին հրավիրվեց ԼՂԻՄ մարզխորհրդի նիստ, որը կայացրեց պատմական որոշում՝ ԼՂԻՄ-ը Ադրբեջանի կազմից հանել և միվորել ՀԽՍՀ-ի հետ, որով սկիզբ դրվեց Արցախյան շարժմանը:
3. Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ-ն, Արցախը, Ադրբեջանը:
4. Կարողանա հայոց պատմության մեջ գտնել նույնանման երևույթ՝ ինչպիսին էր Մումգայիթյան ողբերգությունը:
5. Արտահայտել կարծիք Արցախյան շարժման մասին:

Դաս 2. Ազատագրական շարժման վերելքը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. <<Լեոնային Ղարաբաղի ճակատագիրը կարող է լուծել միայն Լեոնային Ղարաբաղի բնակիչը>>. Ե՞րբ, որտե՞ղ և ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը:
2. 1988-1991թթ. որքա՞ն հայեր բռնագաղթեցին Ադրբեջանից:
3. <<Հայոց Համագային Շարժումը՝ ՀՀՇ-ն, ի՞նչ նպատակ էր դրել իր առաջ:
4. Եր՞բ է տեղի ունեցել Սպիտակի երկրաշարժը:
5. Ո՞վ է Շարլ Ազնավուրը, ի՞նչ գործունեություն ծավալեց երկրաշարժից հետո:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա՝

1. <<Լեոնային Ղարաբաղի ճակատագիրը կարող է լուծել միայն Լեոնային Ղարաբաղի բնակիչը>> խոսքերի հեղինակը ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղար Հենրիխ Պողոսյանն է:
  2. Ընդհանուր առմամբ 1988-1991 թթ. Ադրբեջանից բռնագաղթել է շուրջ 400 000 հայ:
  3. ՀՀՇ-ն իր հիմնական նպատակն էր համարում Լեոնային Ղարաբաղի միացումը Հայաստանին:
  4. Սպիտակի երկրաշարժը տեղի է ունեցել 1988 թ. դեկտեմբերի 7-ին:
- Ֆրանսահայ հայտնի երգիչ Շարլ Ազնավուրը հումանիտար օգնություն բերեց Հայաստան, սրտառուչ խմբերգով փորձեց թեթևացնել աղետյալ մարդկանց վիշտը, մեծ եռանդով շարունակեց օգնություն կազմակերպելու իր ազգանվեր գործունեությունը նաև հետագայում:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա՝

1. Քարտեզի վրա ցույց տալ Սումգայիթ, Բաքու, Կիրովաբադ /Գյանջա/ քաղաքները:
2. Բացատրել հայերի նկատմամբ ադրբեջանցիների վերաբերմունքը և հակառակը:

Դաս 1. Պայքար Հայաստանի անկախացման համար

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ի՞նչ արդյունք արձանագրվեց 1990 թ. գարնանը ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի այլընտրանքային առաջին ընտրություններից:
2. Ո՞վ ընտրվեց ԳԽ-ի նախագահ:
3. Ե՞րբ ընդունվեց Հայաստանի անկախություն հռչակագիրը:
4. Ինչ է <<Կոլցո>> /<<Օղակ>>/ ռազմական գործողությունը:
5. Ո՞վ է Թաթուլ Կրպեյանը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա՝

1. 1990 թ. մայիսի 20-ին կայացավ ընտրություններ և ձայները գրեթե հավասարաչափ բաշխվեցին ՀՀՇ-ի և Հայկոմկուսի միջև:

- 1990 թ. օգոստոսի 4-ին Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվեց Լևոն Տեր-Պետրոսյանը:
- 1990թ. օգոստոսի 23-ին Հայաստանի Գերագույն խորհրդի առաջին նստաշրջանը ընդունեց <<Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին>> փաստաթուղթը:
- 1991թ. ապրիլ-մայիս ամիսներին Ադրբեջանը բացահայտ պատերազմ սկսեց Շահումյանի շրջանի և Գետաշենի հայ բնակչության դեմ, իրականացնելով նախօրոք մշակված <<Կուցո>> /<<Օղակ>>/ ռազմական գործողությունը: /Նշել առնվազն մեկ գյուղի անուն/:
- Գետաշենի հերոսական պայքարը ղեկավարում էր Թաթուլ Կրպեյանը, ով անհավասար մարտում հերոսաբար զոհվեց և հետմահու արժանացավ Հայաստանի ազգային հերոս կոչման :

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

- Կարծիք հայտնել ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի 1990 թ. մայիսյան ընտրությունների մասին և համեմատել մայիսյան ընտրությունները նախորդ բոլոր ընտրությունների հետ, փաստել, որ հայ ժողովուրդը երկու տարվա արցախյան ազատագրական ծանր ու հետևողական պայքարում չկորցրեց իր ողջամտությունը և դուրս չեկավ պայքարի սահմանադրական շրջանակներից:
- Քարտեզի վրա ցույց տալ Գետաշենը և Շահումյանի շրջանը:
- Արժևորել Թ. Կրպեյանի և Արցախյան ազատամարտի մյուս հերոսների կատարած հայրենանվեր գործունեությունը:
- Համապատասխանեցնել.

1	1990 թ. մայիսի 20	1	ՀՀՇ վարչության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը ընտրվեց Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ
2	1990թ. օգոստոսի 4	2	ԳԽ-ն ընդունեց <<Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին>>
3	1990թ. օգոստոսի 23	3	Հայաստանի Գերագույն խորհրդի այլընտրանքային ընտրություն

Թեմա 15

Խորհրդային Հայաստանի և Հայկական սփյուռքի մշակույթը 1945-1991թթ.

Դաս 1. Կրթությունը և գիտությունը

Թեմատիկ պլան

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

- Կրթական ի՞նչ համակարգ է գործում ՀԽՍՀ-ում:
- Ի՞նչ գիտեք 1985-1986 ուստարում ուսանողների թվի և բուհական կրթության մասին:
- Գիտության ո՞ր բնագավառները զարգացան:
- Ե՞րբ է Վիկտոր Համբարձումյանը ընտրվել գիտությունների ակադեմիայի նախագահ:
- Խորհրդահայ գիտության ի՞նչ նշանավոր ներկայացուցիչներ գիտեք:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

- .ՀԽՍՀ-ի կրթական համակարգը հետևյալն էր. պարտադիր միջնակարգ, միջնակարգ մասնագիտական և բարձրագույն բուհական:

2. 1985-1986 ուստարում ՀԽՍՀ-ում գործող բուհերի թիվը աճեց, բարձրագույն կրթության համակարգը զարգացավ և ուսանողների թիվը հասավ 55 հազարի:
3. Չարգացան գիտության հետևյալ բնագավառները. աստղաֆիզիկան, մաթեմատիկան, քիմիան, պատմագիտությունը և այլն:/Նշել առնվազն երկուսը/:
4. Վիկտոր Համբարձումյանը Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահ է ընտրվել 1947 թ.:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Թվարկել խորհրդահայ գիտության նշանավոր ներկայացուցիչների. Վիկտոր Համբարձումյան, Արտեմ Ալիխանյան, Աշոտ Հովհաննիսյան և այլոք: / Թվարկել առնվազն երկու գործչի անուն/:
2. Բնութագրել Վիկտոր Համբարձումյանի ներդրումը աստղաֆիզիկայի բնագավառում:

Դաս 2.3.Գրականությունը և արվեստը

Թեմատիկ պլան

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Խորհրդահայ և սփյուռքահայ գրականության նշանավոր ի՞նչ ներկայացուցիչներ գիտեք:
2. Նշանավոր ի՞նչ ազգային ինքնատիպ կառույցներ կառուցվեցին Երևանում:
3. 1960-1970-ական թթ. Խորհրդային Հայաստանում ի՞նչ կինոնկարներ ստեղծվեցին:
4. Սփյուռքահայ կերպարվեստի ի՞նչ նշանավոր ներկայացուցիչներ գիտեք:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Խորհրդահայ ճարտարապետության ազգային ինքնատիպ կառույցներից են. Երևանում (Հրազդան մարզադաշտը, Զվարթնոց օդանավակայանը, Ծիծեռնակաբերդ հուշահամալիրը և այլն) : / Նշել առնվազն երեքը/:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Թվարկել սփյուռքահայ գրականության նշանավոր ներկայացուցիչների. (Մուշեղ Իշխան, Վիլյամ Սարոյան, Անդրանիկ Ծառուկյան և այլն): /Թվարկել առնվազն մեկ գործչի անուն/:
2. Թվարկել խորհրդահայ գրականության նշանավոր ներկայացուցիչներից մի քանիսի անունները (Պարույր Սևակ, Սիլվա Կապուտիկյան, Վահագն Դավթյան): /Թվարկել առնվազն երեք գործչի անուն/:
3. Առանձնացնել 1960-1970-ական թվականներին նկարահանված գեղարվեստական արժեքները՝ << Բարև, ես եմ>>, << Եռանկյունի>>, << Նռան գույնը>> և այլ ֆիլմեր:
4. Թվարկել 20-րդ դարի սփյուռքահայ կերպարվեստի նշանավոր ներկայացուցիչների. Գառգու, Արշիլ Գորկի, Ժանսեմ:/ Թվարկել առնվազն մեկ գործչի անուն/:
5. Նկարներով ճանաչել առնվազն երկու մշակութային նշանավոր գործչի:
6. Արժևորել մշակույթի զարգացումը սփյուռքում և հայրենիքում:

Թեմա 16 Հայաստանի Հանրապետության ամրապնդման գործընթացը:

Թեմա 17 ՀՀ տնտեսական դրությունը:

Թեմա 18 Հանրապետության միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականությունը

Թեմա 19 Արցախի (Լեռնային Ղարաբաղի) Հանրապետությունը

Դաս 1. Անկախ Հայաստանի Հանրապետության կերտումը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ե՞րբ է անցկացվել ՀՀ անկախության հանրաքվեն:
2. Ո՞վ է ՀՀ առաջին նախագահը:
3. Ներկայացրե՞ք երրորդ հանրապետության խորհրդանիշները:
4. Ե՞րբ է ընդունվել ՀՀ Սահմանադրությունը:
5. Ե՞րբ է կազմավորվել Հայոց բանակը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. ՀՀ անկախության հանրաքվեն տեղի է ունեցել 1991թ. սեպտեմբերի 21-ին:
2. 1991 թ. հոկտեմբերի նախագահական ընտրություններում ՀՀ առաջին նախագահ ընտրվեց Լևոն Տեր-Պետրոսյանը:
3. ՀՀ խորհրդանիշներն են. (եռագույն դրոշը, «Մեր հայրենիք» հիմնը, զինանշանը):
4. ՀՀ Սահմանադրությունը ընդունվել է 1995 թ. հուլիսի 5-ին:
5. Հայոց բանակը կազմավորվել է 1992 թ. հունվարի 28-ին:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Կարծիք հայտնել ՀՀ անկախության հանրաքվեի, նախագահական ընտրությունների արդյունքների վերաբերյալ:
2. Արժևորել բանակի անհրաժեշտությունը (որպես անվտանգության երաշխիք):

Դաս 17.1 Հայաստանը տնտեսական վերափոխումների ճանապարհին

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար .

1. Ե՞րբ է ընդունվել << ՀՀ պետական սեփականության մասին >> օրենքը:
2. ՀՀ-ում գործող ի՞նչ կուսակցություններ գիտեք:
3. Ո՞ւմ նախաձեռնությամբ ի՞նչ բարեգործական կազմակերպություններ ստեղծվեցին:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. 1990թ. սեպտեմբերին ընդունվել է «Հայաստանի Հանրապետության պետական սեփականության մասին» օրենքը (ձեռնարկությունների, հիմնարկների, կազմակերպությունների ունեցվածքը հանրապետության սեփականությունն է):

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Բացատրել, որ բարեգործական կազմակերպություններ ստեղծվեցին Մայր հայրենիքին աջակցելու նպատակով:

Թվարկել առնվազն երկու կուսակցություններ. ՀՅԴ, ՀՀԿ, ԼՀԿ, Բարգավաճ Հայաստան, Քաղաքացիական պայմանագիր:

Ցույց տալ, որ Մայր հայրենիքին աջակցելու նպատակով Ալեք Մանուկյանի և Քրրք Քրրքորյանի նախաձեռնությամբ ստեղծվեցին «Հայ բարեգործական ընդհանուր միություն», «Լինս»-ի հիմնադրամ բարեգործական կազմակերպությունները:

Դաս. 2 Հասարակական քաղաքական կյանքը

Թեմատիկ պլան

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ի՞նչ ներքաղաքական զարգացումներ տեղի ունեցան 1991-1998 թթ:
2. Ո՞վ դարձավ ՀՀ նախագահ 1998 թվականին:
3. 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ի դեպքերը ի՞նչ հետևանքներ են ունեցել:
4. 2008 թ. տեղի ունեցած նախագահական ընտրությունների արդյունքում ո՞վ դարձավ ՀՀ երրորդ նախագահ:
5. Ի՞նչ գիտեք Հայաստանում տեղի ունեցած «Թավշյա հեղափոխության» մասին:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. 1998 թ. ՀՀ նախագահ դարձավ Ռոբերտ Քոչարյանը:
2. 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին զինված 5 ահաբեկիչներ ներխուժեցին խորհրդարան և ահաբեկչությանը զոհ գնացի 8 պետական գործիչներ (վարչապետ Վազգեն Սարգսյան, ՀՀ ԱԺ նախագահ Կարեն Դեմիրճյան) / Նշել առնվազն երկու գործչի անուն/:
3. 2008 թ. ՀՀ երրորդ նախագահ ընտրվեց Սերժ Սարգսյանը:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Ծույց տալ 1991-1998 թթ. ներքաղաքական զարգացումները. 1994 թ. ՀՅԴ գործունեությունը կասեցվեց, 1995 թ. անցկացվեցին խորհրդարանական ընտրություններ, 1996 թ. տեղի ունեցան նախագահական ընտրություններ, 1998 թ. կայացան արտահերթ նախագահական ընտրություններ:/ Նշել առնվազն մեկը/:
2. Կարողանա հաջորդաբար թվարկել ՀՀ երեք նախագահներին. Լևոն Տեր-Պետրոսյան, Ռոբերտ Քոչարյան, Սերժ Սարգսյան:

3. Վերաբերմունք արտահայտել 2018 թ տեղի ունեցած <<Թավշյա հեղափոխության>> և Նիկոլ Փաշինյանի գլխավորած <<Իմ քայլը>> շարժման հաղթանակի հետ կապված:

Դաս 2. Հասարակական - քաղաքական և մշակութային կյանքը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

- 1 Կրթական ի՞նչ համակարգ էր գործում բուհերում 1995 թ.:
2. Ի՞նչ բարեփոխումներ տեղի ունեցան հանրակրթությունում 2006 – 2017 թթ:
3. Երաժշտության բնագավառում ի՞նչ նշանավոր գործիչներ գիտեք :
4. Ո՞ր կազմակերպության կողմից Երևանը հայտարարվեց գրքի համաշխարհային մայրաքաղաք:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Բուհերում մտցվեց երկաստիճան կրթական համակարգ՝ բակալավրիատ և մագիստրատուրա:
2. 2006 թ. մտցվեց 12 – ամյա միջնակարգ կրթությունը, իսկ 2017 թ-ից այն դարձավ պարտադիր:
3. ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից 2012 թ. Երևանը հայտարարվեց գրքի համաշխարհային մայրաքաղաք:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Թվարկել երաժշտության բնագավառի նշանավոր ներկայացուցիչների. Լորիս Ճգնավորյան, Օհան Դուրյան, Հովհաննես Չեքիջյան և այլք: /Թվարկել առնվազն երկու գործչի անուն/:
2. Կարծիք հայտնել կրթական համակարգում 2006-2017 թթ. տեղի ունեցած փոփոխությունների վերաբերյալ:
3. Արժևորել արվեստի գործիչների դերը հայ մշակույթի զարգացման գործում:

Դաս 1. Հայաստանի Հանրապետության միջազգային ճանաչումը և արտաքին քաղաքականությունը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար .

1. Ե՞րբ է ՀՀ- ն դարձել ՄԱԿ-ի անդամ:
2. Ո՞ր երկրների հետ ՀՀ - ն դիվանագիտական կապեր հաստատեց:
3. Ո՞ր թվականին Հայաստանը դարձավ ԵՄ լիիրավ անդամ:
4. Ո՞ր երկրները ընդունեցին Հայոց ցեղասպանությունը:
5. Ո՞վ էր «Ակոս» թերթի գլխավոր խմբագիրը, ով Ստամբուլում ահաբեկության զոհ դարձավ:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. ՀՀ – ն ՄԱԿ-ի անդամ է դարձել 1992 թ.:
2. ՀՀ-ն դիվանագիտական կապեր հաստատեց Ռուսաստանի Դաշնության, Վրաստանի, ԱՄՆ-ի, Իրանի և այլ երկրների հետ: /Թվարկել առնվազն երկուսը/:
3. 2001թ. Հայաստանը դարձավ ԵՄ լիիրավ անդամ:
4. «Ակոս» թերթի գլխավոր խմբագիրը Հրանտ Դինքն էր:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Արժևորել ՀՀ միջազգային ճանաչումը , հարաբերությունները ԱՊՀ երկրների և հատկապես ՌԴ-ի հետ:
2. Քարտեզի վրա ցույց տալ Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչած առնվազն երեք երկիր.Ռուսաստան, Ֆրանսիա, Գերմանիա:

Դաս 19.1. Հանրապետության պետականության կայացման գործընթացը

19.2. Հանրապետության ներքին դրությունը

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Ե՞րբ է անցկացվել ԼՂՀ անկախության հանրաքվեն:
2. Ի՞նչ գիտեք ԼՂՀ իշխանության մարմինների մասին:
3. Ե՞րբ ազատագրվեց Շուշին :
4. Ե՞րբ և ու՞մ միջնորդությամբ կնքվեց հայ - ադրբեջանական զինադադարը:
5. Արցախյան հիմնախնդիրը լուծելու նպատակով ի՞նչ միջազգային կառույց ստեղծվեց:
6. Արցախյան ազատամարտի ինչ նշանավոր հերոսներ գիտեք:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. 1991թ. դեկտեմբերին անցկացվել է ԼՂՀ-ի անկախության հանրաքվեն:
- 2.ԼՂՀ-ի իշխանության մարմիններն են. օրենսդիր, գործադիր, դատական:
3. Շուշին ազատագրվեց 1992 թ. մայիսի 9-ին:
- 4.Զինադադարը կնքվեց 1994 թ. մայիսի 12-ին:
5. Արցախյան հիմնախնդիրը լուծելու նպատակով ստեղծվեց Մինսկի խումբը:

Առարկայի չափորոշային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Պարզաբանել 1992 թ. մայիսի 9-ին Արկադի Տեր-Թադևոսյանի , Գուրգեն Դարիբալթայանի հրամանատարությամբ Շուշիի ազատագրման <<Հարսանիք լեռներում>> գաղտնի ծրագրի մշակումը և իրականացումը:
2. Թվարկել Արցախյան ազատամարտի և Ապրիլյան քառօրյա պատերազմի հերոսներից մի քանիսին (Աշոտ Ղուլյան, Մոնթե Մելքոնյան, Ռոբերտ Աբաջյան և այլք):

Հայկական սփյուռքը 1991 թվականից մինչև մեր օրերը

Դաս 1-2. Ժամանակակից Սփյուռքը: Սփյուռք – հայրենիք հարաբերությունները

[Թեմատիկ պլան](#)

Հարցեր և առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները ստուգելու համար.

1. Սփյուռքահայ գաղթօջախներով հայտնի ի՞նչ երկրներ գիտեք:
2. Ջանգվածային արտագաղթի հետևանքով նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից որտե՞ղ է կենտրոնացել հայերի ճնշող մեծամասնությունը:
3. Ինչո՞վ էր պայմանավորված Հայաստան – Սփյուռք կապերի ամրապնդումը անկախացումից հետո:
4. Ե՞րբ է ստեղծվել <<Հայաստան>> համահայկական հիմնադրամը և ի՞նչ գործառույթ էր կատարում:
5. Սփյուռքի հետ հարաբերությունները սերտացնելու ուղղությամբ ի՞նչ միջոցառումներ է ձեռնարկել ՀՀ-ն:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է իմանա

1. Սփյուռքահայ հայահոծ կենտրոններից են Ռուսաստանը, ԱՄՆ-ն, ֆրանսիան, Վրաստանը և այլն: / Նշել առնվազն երկու երկիր/:
2. Ջանգվածային արտագաղթի պատճառով նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից Ռուսաստանում է կենտրոնացել հայերի ճնշող մեծամասնությունը:

Առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջները կատարելու համար սովորողը պետք է կարողանա

1. Քարտեզի վրա ցույց տալ առնվազն երկու սփյուռքահայ գաղթօջախներով հայտնի երկրներ (Ռուսաստան, ԱՄՆ, Վրաստան և այլն):
2. Բացատրել, որ Հայաստան-Սփյուռք կապերի ամրապնդումը պայմանավորված էր Հայաստանի անկախացմամբ և հայրենիքում սփյուռքյան համապատասխան հաստատությունների ազատ գործունեությամբ:
3. Պարզաբանել, որ <<Հայաստան>> համահայկական հիմնադրամը ստեղծվել է 1992 թ., որը կազմակերպում և համակարգում էր Սփյուռքի կողմից ՀՀ սոցիալ-տնտեսական մի շարք խնդիրներ լուծելու նպատակով Հայաստանին ցուցաբերվող օգնությունը:
4. Բացատրել, որ Հայաստան-Սփյուռք հարաբերությունները սերտացնելու ուղղությամբ ՀՀ իշխանությունների կողմից կարևոր քայլերից էին <<Հայաստան-Սփյուռք>> համահայկական խորհրդատվությունների նախաձեռնումը, 2008թ. Սփյուռքի նախարարության ստեղծումը և այլն:/ Նշել առնվազն մեկը/: